

Kuhaja vsak žetnik
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
poštovanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Politični katol. tis-
kovnega društva do-
daje list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dode-
se v tiskarni na pri-
gospoda Novaka za
velikem trgu po 10 h.

Rekopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 49.

V Mariboru, dne 8. decembra 1898.

Tečaj XXXII.

Kako so v Avstriji razdeljene pravice in dolžnosti.

Vsak državljani ima pravice, vsak pa tudi dolžnosti. Pravica in dolžnost ste kakor dve uteži v skledici tehtnice in morate biti v vednem enakotežji; to se pravi: kolikor ima kdo pravic, toliko mora imeti dolžnosti, ne več, ne manje. To prav razdeliti, je skrb vlade.

Najimenoitniša pravica avstrijskega državljanca je, da se udeležuje zakonodajstva. Izvršuje se, kakor znano, po poslancih, kateri se volijo in pošiljajo na Dunaj. Najimenoitniša dolžnost pa je davek: krvni in denarni; zadnji plačuje se v raznih oblikah: od dohodka zemljišč, od dohodka sploh, od gotovih hranil, od dedščin, pri sprejemanju denarja v kolku (stempel) itd. Davkov je sila mnogo vrst, in vsako leto se še izmisli kaka nova.

Ne namerjamo podati čitateljem popolno sliko razdelitve pravic in dolžnosti v naši državi, ker bi to postalo za naš prostor preobširno; ali primerjati le hočemo, kako je razdeljena pravica do poslanca in dolžnost plačevati nekatere davke.

Pravica, voliti poslanca, ni odmerjena po številu prebivalcev, ampak po čem drugem; kaj je to drugo, bomo kar videli; a gotovo je, da duša tukaj ne velja nič. Vsi, ki davek plačujejo, so razdeljeni v 5 skupin; v prvi so veliki posestniki, v drugi davkoplačevalci mest in trgov, v tretji trgovci in obrtniki, v četrti davkoplačevalci na kmetih in v peti delavci. Kakor iz te razdelitve vidimo, sme

vsak le enkrat, to se pravi v eni skupini voliti; le trgovec in obrtnik volita dvakrat in sicer v drugi in tretji skupini. Zakaj imajo ravno trgovci in obrtniki dvojno pravico? Dala se njima je, ker se Židov največ nahaja med njimi, in ker so večinoma Nemci.

Glejmo dalje! Skupina velikega posestva sme voliti 85 poslancev, skupina mest in trgov 97, skupina trgovcev in obrtnikov 40, skupina kmetska 131 in skupina delavcev 72. V prvi skupini voli že kakih 100 davkoplačevalcev po 1 poslanca, v četrti še le kakih 100.000; to za primer; pravica do poslanca torej ni razdeljena po dušah, ampak z ozirom na denar, na žide in na Nemce.

Še dalje! V prve tri skupine volijo večidel židje in liberalni Nemci, v peto socialno-demokratski delavci, ki vlečejo z Židi in liberalnimi Nemci, v četrto slovanski kmetje, kajti po kmetih je Slovanov mnogo več nego Nemcev, in Slovani so večidel poljedelci. Najprej navedene 4 skupine volijo skupaj 294 poslancev, kmetska 131. Zato imajo v zbornici Židje in liberalni Nemci toliko moč.

Sedaj si pa pogledjmo malo, kako je razdeljen davek.

Na Dunaju je zavod, v katerem je židom zakonito dovoljeno, da igrajo z največimi svotami in golufajo svet dan na dan za milijone in milijone; to je borza. Razkladati bistvo borze bilo bi na tem prostoru nemogoče, ali kar smo o njej rekli, je gotovo. Dolgo, dolgo let židje o borznih dohodkih niso plačevali niti krajcarja davka; židovska in nemška liberalna večina jih je vedela varovati. Še le pred dvema letoma je v zbor-

nici komaj prodril zakon, da se na borzi plačuje od 5000 gld. 10 kr. davka.

Če pobotaš, da si sprejel 5000 gold., moraš na pobotnico pritisniti kolek za 17 gld. 50 kr., to se pravi, ti imaš plačati od sprejema petih tisoč gld. 17 gld. 50 kr. davka, toraj 175 krat več nego žid na borzi.

Pri pravnem opravljanju (notarju n. pr.) plačaš, če 5000 gold. sprejmeš, kolka za 31 gold. 20 kr., torej 312 krat več davka nego žid na borzi.

Če pa n. pr. izročiš svoje zemljišče, ki je vredno 5000 gld., svojemu sinu, pritisniti moraš na dotično pismo kolkov za 230 gld.; ti plačuješ torej tukaj 2300 krat več davka, nego žid na borzi. Koga pa zadene ta visoki davek najbolje? Ali ne poljedelca Slovana?

Tako so torej v Avstriji razdeljene pravice in dolžnosti, zato pa tudi mora iti navzdol. *Justitia est fundamentum regnorum*, to je: pravičnost je podlaga državi.

Pomisljmo še to! Štiri skupine so združene zoper eno edino, to je kmetsko; zato pa so zakoni takšni, da kmeta ne podpirajo, in zato mora kmet priti na nič, dočim drugi debelijo. In končno: Slovani so po svoji večini poljedelci in imajo torej svoje zastopnike le v kmetski skupini, drugod jako malo, dočim v ostalih štirih skupinah gospodarita Žid in Nemec, ker je teh po mestih in trgih največ, in ker imajo tovarne ali fabrike večidel oni. Koga pa zadene davek najhuje? Za uživanje pravic sta torej v prvi vrsti Žid in Nemec, za dolžnosti pa je Slovan.

Listek.

Boji in krone.

(Povest. Prevel Anton Jerovšek.)

(Dalje.)

Ta slika se je pokazala nesrečnim kristijanom, ko so stopali po mokrih stopnjicah v smradljivo globočino. Nesrečni tovariši, ki so že ležali v tem strašnem prostoru, jih sprejmejo in pozdravijo s tuljenjem in proklinjanjem, ko jim jetničar zapove, da naj novo došlim gostom prepustijo eden kot. Ker si je iz kristijanskih žepov nabral precej denarja, je bil celo toliko usmiljen, da je dal prinesiti peščico suhe slame ter potresti po mokrem gnoju. Na to reče:

«Zdaj pa ste dobro preskrbljeni, mnogo boljše, kakor zaslužite. Kajti vsejedno ste psi in izdajalci in najmanj tako hudobni, kakor ti roparji, ki vsaj častijo anamske bogove.» To izgovorivši odide stari jetničar.

V smradljivi ječi je bilo popolnoma temno. Franc se je stisnil k dobri materi, ki ga je mirno tolažila in osrčevala.

«Saj ne bode večno trajalo» mu pravi mati, «kmalu se bomo zopet sprehajali po krasnem vrtu med senčnatimi palmami.»

«Ali pa po raju,» ji urno poseže Franc v besedo. «Tam še bode mnogo lepše.»

Čez nekaj časa zopet reče pobožni deček: «Kaj ne, mati! V taki ječi je ležal celi mesec tudi moj striček, mali Dominik Tuan, predno so ga mučili?» On mi bode gotovo izprosil milost, da pretrpim tudi jaz, kar je pretrpel. Njegov križ je na mojih prsih. Jetničar, ki mi je vzel zgornjo suknjo, ga ni našel.» Pri teh besedah pobožno poljubi križ in ga da poljubiti tudi materi.

Čisto drugačni občutlji pa so navdajali Dikdika, ki se je kot cesar hotel imenovati Fidak. Ker je bil cesarske rodovine, ga seveda niso zaprli v mokre, podzemne prostore med priproste jetnike kakor kristijane; temveč odkazali so mu celi zgornji del zapadnega stolpa za stanovanje. Imel je dvojno nadstropje na razpolago, od koder je mogel uživati krasen razgled na mesto in njegovo divno okolico. Pa princ se ni zmenil za čarobno lepoto. Peneč se od jeze je močno korakal po sobi gor in dol. Ako je pogledal skozi visoko okno, je imel pred seboj cesarsko palačo in glavno mesto, kar ga je živo spominjalo na krono, katero je ravnokar zgubil. Ves besen vdarja z nogo ob tla in proklinja kristijane, ker jim pripisuje izgubo cesarske krone. «Pomagajte mi vendar, duhovi anamskih cesarjev, posebno Minmang in Ti-

jetri, ki sta si svoje roke oprala v krvi kristijanov, in ti, Tidik, ki si izdahnil svojo dušo proklinjevaje kristijane! In vi bogovi, kojim darujemo po svojih templih, bodisi da stanujete v nebesih ali v peklu, pomagajte mi do krone! Vi vsi ste smrtni sovražniki tujega krščanskega Boga. Zdaj se ne gre le za moje kraljestvo, temveč tudi za vaše! Vam v čast in zahvalo bode za to v potokih tekla kri kristijanov in gorele njih vasi!»

Tako besni princ v stolpnem zaporu, dokler se temna noč ne vleče na zemljo. In še tudi zdaj koraka nemiren gor in dol. Konečno se hoče vleči na svojo posteljo. A zdajci zasliši korake, duri se odprejo in trije možje vstopijo s slabo svetilnico. Princ spozna med njimi le vojnega mandarina ali ministra. Dikdik obledi in vpije:

«Hijephova vas pošlje, da me umorite!»

«Princ, mi ti ne prinesemo smrti, ampak krono, ako izpolniš naše pogoje.»

«Kake pogoje imate?»

«Stopiti moraš v zvezo s črnopravniki ter njim izročiti življenje in premoženje vseh kristijanov.»

«Bogovi so torej res uslišali moj klic! Da, te pogoje vam hočem izpolniti! Jaz sem vaš z dušo in telesom!»

7. Zarota.

Stari jetničar Minge je spremljal man-

Kako naj Avstrija državno idejo uresničuje.

Določili smo sicer vže idejo, ki naj vodi našo Avstrijo, vendar si ne moremo odredi, da vsaj kratko omenimo tudi ono, ki nam jo je hotel Bismark usiliti, in ki vsled prizadevanja nekaterih politikov še ni umrla ter našo državo še vedno podpihuje in mami.

Ko je Bismark Avstrijo vrgel iz nemške zveze, je dobro vedel, da ji je treba nove državne ideje. In v svoji očetovski ljubezni do nas nam jo je kar poskrbel; djal je, Avstrija ima sedaj svoj obraz obrniti proti vzhodu, oziroma jugovzhodu, in tukaj si iskati prihodnosti, pridobivaje novih zemljišč in nepeljevalne trgovino v struge, ki drže na to stran. Čudno lepe slike je Avstriji slikal na vzhodni strani ter ji zraven peval sladkomehkim glasom pesem o krasni prihodnosti, ki jo čaka tamkaj, in da bi mu verjela, ji je leta 1878. dovolil, da si da v Bosni nekoliko opravkov, ki bi naj upravičevali nado, da bode ta dežela »kedaj« njena. »Težišče avstrijsko-ogerske države ima se premakniti v Budapešto«, s temi besedami končaval je vsako kitico svoje manljive pesmi, in Avstrija se je res dala preslepiti ter se zamaknila v vzhod. Židje, z Nemčijo v zvezi, potegnili so se v Budapešto, središče avstrijske politike postalo je tamkaj, in sedaj je Bismark lahko začel za hrbtom zamaknene Avstrije izvrševati svoje prave namene, namreč dežele tostran Litve pripravljati za združitev z Nemčijo.

Ali tu vzadi, kjer je Bismark rovaril, je postal nemir in hrup, ker se Čehi, Poljaki, Rusini, Slovenci in Hrvatje ne dajo slepiti ter ne marajo kar z lepa stopiti pod prusko »pikelhavbo«; in ta hrup je Avstrijo vzdramil, da se je jela zavedati in sleparijo spoznavati.

Državna ideja o prihodnosti Avstrije na vzhodu sama na sebi ni napačna, ali v službi Nemčije in pri takih razmerah, kakoršne imamo vsled vpliva Nemčije in z njo sporazumevaločih se Ogrov in Židov v Avstriji sedaj, pomenja le njeno pogubo. Avstrija mora se poprej Nemčije in tiste sleparske politike, ki jo ji ta vedno narekuje, popolnoma otresti, vrh tega pa še znotraj se prav utrditi in ojačiti, potem še le sme začeti baviti se z vzhodom. Ali ne potrjujejo našega menjenja baš dogodki zadnjih dni? Avstrija ima z notranjimi prepri toliko dela, da mora gledati, kako ji nemški cesar na vzhodu dela spletke in trgovino sebi v prid odvrača. Mi ostanemo torej pri državni ideji, kakor smo jo izrekli, in se obrnemo k prašanju, kako jo uresničiti.

darina in njegova tovariša po kamenitih stopnjicah na nasip, ki je obdajal temni stolp. Na nasipu mu namigne mandarin, da naj ostane kot stražnik pred majhnim, vzdigljivim mostom, ki je peljal od nasipa na hodnik okoli stolpa. Ponočni obiskovalci gredo nato čez most ter ga za seboj vzdignejo meneči, da so tako varni pred nepotrebnimi poslušalci. A komaj zginejo v princovo stanovanje, položi jetničar desko od nasipa do hodnika in se po prstih priplazi do sobnih duri, hoteč izvedeti, kaj se bodo mandarin in njegova neznana spremljevalca pogovarjali z vjetim Dikdikom. A dasiravno je skrbno poslušal, vendar ni mogel vsega slišati, ker so tiho govorili.

«Vrag ti,» je mrmral pred se, «moja stara ušesa so od dne do dne bolj za nič. Nič ne morem razumeti, in vendar je stvar jako važna. Jaz stavim svojo glavo, da bi bil ta ponočni pogovor gotovo vreden svojih 1000 kvanov, (1 kvan je 600 sapek ravno kot 52 krajcarjev), ako bi ga vedel in naznanil na pravem mestu. Ali naj pokličem enega hlapca? Ne, ti so preneumni in bi znabiti še delali za svoj žep. A glej, zdaj mi pride dobra misel! Tisti deček, ki so mi ga danes s kristijani pripeljali, bode najboljši, ker ga imam popolnoma v svoji oblasti.»

Pri zadnjih besedah je stari Minge že

Pred vsem se ima to, kar državni ideji sedaj nasprotuje odstraniti: to je dualizem, ki nasprotuje načelu enakopravnosti in enakoveljavnosti. Zakaj bi morali Ogri imeti več pravic nego n. pr. Čehi, Poljaki, Dalmatinci in Hrvatje? Če se Ogri sklicujejo na zgodovinsko pravo, lahko ravno to storijo tudi Slovani. Sicer pa Ogri dobro vedo, da so sedanje stanje si priborili le z brezobzirnostjo in kruto silo. Zakaj bi morali v avstrijski državi Ogri veljati več, nego mi? Dokler imamo vsi iste dolžnosti, imamo tudi vsi iste pravice in vsled tega isto veljavo. Le to načelo je zdravo in se more vzdržati, vsako drugo je brez obstanka. Radi tega dualizma tudi tedaj ne bi mogli zagovarjati, ako bi si dežele tostran Litve gospodarstvo varovale pomočjo carinske črte. Na vsak način torej proč z dualizmom! Sicer pa rabi dualizem Ogrom le kot pot, po katerem namerjajo priti do popolne samostalnosti. In zatorej dualizmu, ki sedaj vzlasti vsled gospodarsvenih vzrokov poka na vse strani in po človeški sodbi ne bode dočakal štiri-desetega leta, kadar se bo uničil, ne bode sledilo tisto stanje, v katerem je bila država pred njim, ampak za njim pride popolno odcepljenje Ogrske in Bog ve, kaj še vse, gotovo pa razpad Avstrije. In to se mora zabraniti; dualizem se mora torej odstraniti, predno dozori.

To je pa mnogo laglje rečeno, nego storjeno, ker Ogri svojega cilja, kateremu so sedaj vže tako blizu, ne bi hoteli kar zlepa pozabiti, in ker tudi Nemci dualistične uprave, katera jim jamči gospodstvo tostran Litve, ne bi kar z lahka izpustili iz rok. Preustroj Avstrije v smislu naše državne ideje bi se torej gotovo vršil zoper voljo Nemcev in Madžarov. Vemo, da tem-le za obstanek avstrijske države ni mar, in tudi vemo, da se, kakor je poznamo, ne ustrašijo poprijeti se v dosego svojih svrh tudi najskrajnejših sredstev, ali sodimo, da bi se Nemci in Madžari vendar premislili, po tistih zadnjih sredstvih segniti, ako bi videli, da ima Avstrija za seboj močno in zvesto združnico, kateri je ležeče na tem, da je ob Donavi krepka velika država, in od katere bi se bilo trdno nadejati, da je tistim, ki Avstrije načrtom nasprotujejo, tudi kos. Taka zaveznica bila bi edino Rusija. Ona pri nas v Avstriji ne išče ničesar, nje oči so obrnene na Azijo, pač pa ji je mar, da se Nemčija ne poveča ter ji postane premočna, nevarna sosedica, in ona je tudi edina dovolj silna, da združena z Avstrijo zažene upornike in tiste, ki je podpirajo, v kozji rog. Avstrija naj pusti Nemčijo, ki ji nikoli ni bila prijateljica, mar-

bil zopet na nasipu in urno korakal po stopnjicah. Dve minuti pozneje stopi gorečo bakljo v podzemeljsko ječo in vzbudi majhnega Franca iz spanja. Deček v začetku niti ne ve, kje je in kaj se godi z njim. Pa starec mu pusti le malo časa v pomislek. Mati ga še v naglici pokriža in navdušuje, naj ostane stanovit. Potem pa je moral deček takoj po mokrih stopnjicah navzgor in je v trenutku stal pred zaduhlim stolpom. Hladen in čisti ponočni zrak šele predrami Franca. Starec mu kratko pove, čemu ga rabi.

Znabiti se bode moglo zabraniti preli-vanje krvi,» pravi Minge, ko se deček nekaj časa obotavlja in ne ve, kaj bi storil. «Najbrž je zarota proti novemu cesarju; vsaj njegovo ime sem slišal mnogokrat izgovarjati, dasiravno drugega nisem nič razumel. Ako pa moje ne izpolniš in mi zamolčiš le eno besedo od tega, kar bodeš slišal, potem te lastnoročno zadavim.»

Franc je zdaj pripravljen, vse stori, kar mu dovoljuje krščanska vera. Minge ga hitro pelja na hodnik pod okno, ki je bilo spodej zagnjeno. »Tukaj zdaj ostani, dečko, in napni svoja ušesa. Ako pridejo iz sobe, se potuhni tukajle pod top. Jaz grem zopet stražit na svoje mesto.»

Na to odide starec. Deček še vedno ni prav vedel, kaj tirja od njega v tem slučaju

več le dela na njen polom, in naj se zveže z odkritosrčno ji Rusijo, katera je pošteno pravo, dejansko prijateljstvo uže dokazala (1848. l.), potem pa si lahko mirno začne notranje razmere urejevati tako, da si zjamči lepo prihodnost.

Kako se to naj zgodi? Slovani avstrijski so doslej vkljub neprestanim in brezštevilnim zaprekam, ki so se stavile skoz stoletja njih prosvetnemu razvoju, vendar dospeli tako daleč, da se samega sebe in svoje dosedanje prosvete živo zavedajo ter čutijo nepremagljivo željo, da na potu prosvete stopajo dalje, in da sedaj skupno in odločno zahtevajo, da se odstrani vse, kar ovira prosvetno strem-ljenje; oni družega nič ne zahtevajo, nego da se jim pusti to, kar se mora vsakemu pustiti po prirodnem zakonu, in kar tudi drugi uživajo, ki nimajo nič več dolžnosti nego oni. Ako bi avstrijski neslovani: Nemci, Lahi, Madžari imeli le količkaj čuta pravičnosti do Slovanov, lahko bi se teh gori izrečena želja uresničevala v sedanjih kronovinah; ali zgodovina kaže, da so Nemci, Lahi in Madžari Slovanom bili sovražni, je zatirali in pestili, kolikor je le bilo mogoče, od tistega trenutka, ko so z njimi prišli v dotiko, pa do danesnjega dne! Dokler mi Slovani prosvetno nismo živeli, nam je bilo laglje, jezik svoj zamenjati z drugim usiljenim, ali sedaj kaj tacega ne moremo več pripuščati, kajti prvi pogoj, ki ga stavi prosveta, pogoj, brez katerega narodne prosvete ni misliti, je jezik. Radi tega pa smo avstrijski Slovani prisiljeni zahtevati, da se država razdeli v narodne skupine, ne oziraje se na kronovinske meje, ter prepusti vsaki skupini, da se po svoje prosvetno prosto razvija.

Naj se naši državniki ne ustrašijo te misli; narodi so bili prej nego kronovine, in kronovine so le oblika, narodi tvarjajo vsebino. Nič ni izgube, če se na obliki kaj izpremeni, da le vsebine nič ne odpade. Sicer pa so se oblike te vsebine, ki tvarja avstrijsko državo, tekom stoletij čisto izpremenile. Ali n. pr. ni Štajarska nastala iz posameznih pokrajin? Ali niso bile razne jugoslovanske pokrajine nekoliko časa združene v celoto, kateri je bilo ime Ilirija? In ni šla meja te Ilirije skoz Kranjsko in Koroško? In končno, ali je modro, trmasto držati se stare oblike, če se vidi, da je vsebina radi oblike v nevarnosti, in če se spozna, da predruženje oblike vsebino reši? Bog nam je priča, da govorimo iz gole ljubezni do Avstrije ter da nam narekuje te misli le gorka želja, da bi Avstrija, katero smatramo zapadni Slovani kot ščit, bila kedaj še srečna.

(Konec prihodnjič.)

dolžnost. Pa naenkrat zasliši besede, ki nehote zbudijo njegovo pozornost. V sobi se je govorilo o popolnem iztrebljenju kristijanov. To se mora po načrtu zgoditi, pravi neznani glas. Občinski predstojniki morajo po celem cesarstvu napraviti imenike vseh kristijanov. Kjer pa je kak predstojnik sam privrženec nove vere, se mora takoj odstraniti in nadomestiti z drugim. V enem mesecu bodo gotovo dogotovljeni imeniki kristijanov in potem se morajo kristijani naenkrat in brez usmiljenja pomoriti. Mož, ki je dozdal govoril in v katerem je Franc spoznal vojnega mandarina, vpraša zdaj svoje tovariše, če odobrujejo njegov načrt. Eden mesec se ne sme čakati, ampak takoj se morajo pomoriti kristijani. Ako se upre glavno mesto in dá znamenje, da se morajo iztrebiti vsi kristijani, potem se bode isto storilo po celi deželi; kajti skoraj vsi mandarinji so nasprotniki krščanske vere. (Dalje prih.)

Smešnice.

Jožka, ki je bil prvokrat v šoli vprašajo mati iz šole prišedšega: »No, Jožek! kako je bilo v šoli; ali ti je kaj všeč?« — »Nič kaj«, odgovori Jožek, »dvakrat smo molili, pa nobenkrat jedli.«

Državni zbor.

Na Dunaju, 5. decembra.

Kvotna deputacija.

Našim bralcem je znano, da se imata ogerska in avstrijska kvotna deputacija zjediniti, koliko odstotkov naj v prihodnjem desetletju plačuje Ogrska in koliko Avstrija za skupne državne potrebe. Do zdaj so plačevali Ogrri 30%, Avstrijci pa 70%. Avstrijska kvotna deputacija je preračunila, da ima Avstrija v prihodnje plačevati le okoli 62%, Ogrska pa 38%. Ker se pa Ogrri upirajo zvišanju tega prispevka, so se pogajanja razbila in moral bo sedaj po zakonu razsoditi presvitli cesar, koliko naj plačujemo mi, koliko Ogrri. K skupnim državnim zadevam spadajo stroški za armado in mornarico, za zunanje zadeve in za finance.

Leto se bliža svojemu koncu, ko bi se imela rešiti postavnim potom pogodba z Ogrsko. Toda merodajni krogi so zgubili vse upanje, da bi se v teh kratkih dnevih v avstrijskem in ogrskem državnem zboru dala dognati ta zadeva pravočasno, to je pred 1. januarjem 1899. Tudi na Ogrskem ne gre več stvar tako gladko izpod rok, kakor prejšnje čase. Enako, kakor na Dunaju, se upira skrajna levica tudi na Ogrskem vsaki pogodbi z Avstrijo. Ne le avstrijski ministerski predsednik grof Thun je v neprijetnem položaju, tudi Banffy-ju, voditelju ogrskega ministerstva, se godi trda. Iz te zadrege se bo rešilo naše ministerstvo s pomočjo znane § 14. Državni zbor bo imel pred božičem še nekaj se, da reši nekatere res nujne zadeve, potem preneha zborovanje in na podlagi imenovanega paragrafa se podaljša pogoba zopet za eno leto. V novem letu bo vlada skušala dognati, kar se je zdaj začelo. V ta namen sta se podala te dni naš ministerski predsednik grof Thun in finančni minister dr. Kaizl v Budapešto, da se pogovorita z ogrskimi ministri. Avstrijska vlada še do zdaj tudi ni predložila državnega proračuna za leto 1899. Pa saj še za l. 1898. ni rešen državni proračun. Tudi v tej zadevi bo vladi dobro došel znani paragraf 14.

Na Dunaju, 6. decembra.

Začetkoma današnje seje se je prečitelo več interpelacij in prošenj. Med drugimi je priporočal poslanec Žičkar, da sta se prošnji občine Dolič v konjiškem okraju za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani in prošnja katol. političnega društva v Konjicah, za jezikovno ravnopravnost pri vseh uradih, koder prebivajo Slovenci, sprejele v sejni zapisnik. Dr. Pomerju zlasti prva prošnja ni bila po volji. Govor objavimo prihodnjič.

Finančni minister dr. Kaizl je predložil in razlagal državni proračun za prihodnje leto. Preostanka bo okoli pol milijona goldinarjev, čeravno se ne bo upeljal še zdaj nameravani novi davek na sladkor, ker se bodo pritegnili blagajniški preostanki iz leta 1897. Govoru je zlasti desnica živahno pritrdjevala. Dr. Gross je potem zahteval, naj se začne razgovor o odgovoru ministerskega predsednika zastran iztiranih Poljakov in Čehov iz Nemškega. Našim Nemcem oni odgovor grofa Tnuna ne ugaja, ker se bojijo, da se utegnejo prijateljske razmere med Avstrijo in Prusijo pretrgati. K temu pa levičarji nikakor ne morejo pritrditi. Glasovalo se je torej, ali se naj razprava o ministerskem odgovoru dene kot prva točka na dnevni red prihodnje seje ali ne. S 166 proti 126 glasovom se je zavrzel nasvet levičarjev. Ko je enak predlog stavil tudi prusak Iro, predsednik pa ni dovolil, da bi se o njem razpravljalo, so zagnali Schönererjanci grozen hrup in začeli zmerjati predsednika. Predsednik grajalnega odseka grof Haugwitz je naznanil, da sta se dr. Piferše in dr. Herold pobotala; Piferše je preklical svoje besede proti Mladočehom in zavoljo tega nima ta odsek proti nikomur izreči nobene graje.

Slednjič se je sprejel zakon zastran po-

prave reke Donave. Edini Čeh Kulp je govoril pri tej stvari ter priporočal, naj se ne pozabi na popravo strug pri drugih rekah v državi, ki enako škodo delajo, kakor Donava ob hudem deževju. Predsednik predlaga, naj bo bodoča seja v petek 9. decembra, ker mora jutri 7. decembra zborovati pogodbeni odsek. Temu se ustavljajo zopet levičarji ter zahtevajo sejo za jutri, da se vendar enkrat zboljša plača državnim uslužbencem.

Toda večina zbornice je pritrdila predlogu predsednikovemu in seja bo v petek. Ko so nemški narodnjaki napadali predsednika, zakaj važnih stvari ne spravi v razgovor, jim ugovarja rekoč: »Sami ste krivi, da se razprava tako počasi pomika naprej; zakaj pa tratite čas s tako dolgimi govori«. Ta je bila pa mastna. Nekateri levičarski poslanci govorijo brez konca in kraja, brez ozira na to, jeli jih kdo posluša ali ne. — Slovanska krščanska narodna zveza je določila danes tudi svoje ude za nekatere odseke, ki se imajo izvoliti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Zadnji čas so pisali razni časopisi, da se deželni zbori skličejo za zadnje dni decembra. Poljski list »Gazeta Narodowa« pa, o kateri se pravi, da ima z vlado zveze, pa piše sedaj, da ta vest ni resnična in da se je rodila le v glavah urednikov. V vladnih krogih še se neki ni govorilo o tem predmetu.

Štajarsko. Naš dosedanji cesarski namestnik marki Baquehem je odstopil in na njegovo mesto je imenovan grof Clary-Aldringen, doslej deželni predsednik v Šleziji. Mož je neki dobrega mišljenja, a slovenski ne zna ne besedice ne. Kako bo mogel se poučiti o slovenskih ulogah, kako bo mogel občevati na svojih službenih potih s Slovenci, kako bo mogel govoriti v deželnem zboru slovenski, nam ni znano. Med cesarskim namestnikom in Slovenci bodo zopet posredovali le referenti. Ti pa ostanejo stari, torej tudi za nas Slovence ni pričakovati nobene spremembe. Proč od Gradca!

Nižje Avstrijsko. Drugi katoliški shod za Nižje Avstrijsko je bil sijajen. Udeležba je bila velikanska. Na shodu je bila prava slika katoliškega pobratimstva. Vsi stanovi so bili zastopani.

Češko. Židovski upliv na Češkem narašča od dne do dne. Vsa obrt in kupčija bo polagoma v židovskih rokah. Tudi pri časnikih so si znali pridobiti vplivna mesta. Zato pa češki časniki znajo veliko govoriti o klerikalizmu, a ničesar o židovskem kapitalizmu, ki bo prav polagoma uničil česke obrtnike in pozneje seveda tudi kmeta. Najboljša obrtniška mesta so v oblasti židov. Na glavnem trgu Kraljevega Gradca imajo židje že vse hiše, samo škofijski dvorec še ni židovski.

Goriško. Goriškim Slovencem se ne godi mnogo boljše nego štajarskim. Tudi tam se zatira vsak pojav narodne zavednosti, kjer se le more. Povodom cesarjeve petdesetletnice so razobesili nekateri goriški Slovenci tudi slovenske zastave. Toda morali so jih na višji ukaz odstraniti. Vse kakor pri nas.

Hrvatsko. Hrvatski deželni zbor je bil dne 6. dec. zopet odprt. En dan poprej se je v Zagrebu vršila še dopolnilna volitev. Zmagal je pristaš krščansko-narodne stranke, kanonik Rubetič.

Ogrsko. Na Ogrskem se pričakujejo v političnem življenju velike spremembe. Predsednik državne zbornice, Scilagy, ki je edini zmožen krotiti razburjene opozicijske duhove, je dal ostavko. Sledil mu je prvi podpredsednik Lang. Tudi minister za Hrvatsko je dal ostavko, ker se z ministerskim predsednikom Banffyjem ne razumeta več. Zdi se, da bo Banffy kmalu zapuščen od svojih dosedanjih prijateljev.

Cerkvene zadeve.

Blagoslovljenje gimnazijske zastave.

Vse šole in vsi zavodi širne avstrijske domovine so slovesno obhajali vladarsko petdesetletnico presvitlega cesarja. Na izvanredno svečan način pa so praznovali ta pomenljivi dan dijaki c. kr. gimnazije v Mariboru. Takega dneva gimnazija morebiti še nikdar ni imela. Vsi mnogobrojni dijaki si ga bodo ohranili celo življenje v najprijetnejšem spominu. Bil je za nje dan posebnega veselja, a tudi dan njihove velike časti. Da bi tem slovesnejše proslavili letošnja dva jubileja — papeževega in cesarjevega — so kupili dragoceno zastavo, katero so svojemu zavodu v trajen spomin darovali. Zastava je v istini krasna, mojstersko delo umetnika Vergerja v Lijonu in tukajšnjih dobro znanih šolskih sester. Velja 315 goldinarjev. Iz svitlorudeče, težke svile je, ter ima na eni strani podobo presv. srca Jezusa, spodaj pa papežev grb; a na drugi strani je podoba sv. Alojzija in spodaj je avstrijski orel. Oba grba in podobi ste izdelani z dovršeno lepim vezanjem. 2. decembra je bila zastava od premilostl. knezoškofa dr. M. Napotnika blagoslovljena. Vsi dijaki s prekrasno zastavo so se zbrali v stolni cerkvi. Ž njimi je prišlo toliko vernega ljudstva k prelepi slovesnosti, da še nismo nikdar videli stolne cerkve tako natlačeno polne, mnogo ljudi v njo sploh ni moglo priti. Začetkom slovesnosti so imeli premilostljivi knezoškofof na gimnazijske dijake velekrasen nagovor. Razložili so njim v vznesenih besedah pomen zastave, potem so jih pa vneli, naj bodo zvesti sveti cerkvi in svojemu cesarju. Papežev grb naj jih spominja dolžnosti do sv. očeta in do sv. vere sploh. Naj družijo vero z učenostjo; kakor so bili najslavnejši učenjaki zelo pobožni kristjani, tako naj delajo tudi oni vedno čast svojemu verskemu prepričanju. V drugem delu so jih nujno spominjali na dolžnosti, katere imamo vsi do svojega ljubljenejega vladarja in do preslavne avstrijske domovine. Slednjič so jih opozorili na dve čednosti, ki ste dijakov najlepši kinč: pokornost in marljivost. V tem oziru naj jim bode Izveličar sam in sv. Alojzij, kojih podobi kaže krasna zastava, v jasen vzgled; a ravno tako jih na to opominja presvitli cesar, kojega veliko svečanost obhajamo. Tako so premil. knezoškofof v svojem izbornem govoru lepo združili cesarsko slavnost s posebno slavnostjo gimnazijske mladeži. Na vse občinstvo, uradnike, mestne zastopnike in druge odlične udeležnike je govor naredil mogočen vtis. Potem so blagoslovili škof zastavo. Sledila je slovesna sv. maša, pri kateri smo občudovali dični pevski zbor pod umetnim vodstvom gospoda L. Hudovernika. Takega petja niti v velikih mestih ni slišati. Nepopisno lepa, veličastna in ganljiva je bila sklepna pesem: Slavospev Srcu Jezusovemu, katero je pelo nad dvesto pevcev. To je bila prisega večne zvestobe Srcu Jezusovemu! Po sv. maši so se zbrali osmošolci, kot zastopniki cele gimnazije v knezoškofijski palači, da bi se v imenu vseh svojih sošolcev iskreno zahvalili premilostljivemu vladiki za velikansko slovesnost, katero jim je njihova milost priredila. Zraven so prevzvišenemu obljubili, vedno varovati čast svoje zastave ter nikdar ne pozabiti zlatih besed in očetovskih opominov, katere so škof izrazili v svojem govoru. Knezoškofof so imeli še na osmošolce lep nagovor, so dijake pohvalili ter vsakemu podarili knjigo v spomin.

Tako se je slovesno obhajala svečanost, katera ostane vsem udeležencem, posebno dijakom, v neizbrisljivem spominu in koja bode mariborska gimnazija zapisala z zlatimi črkami v svojo zgodovino.

Gospodarske stvari.

Še nekoliko besed o napravljanju sadjevca ali tolkle.

Spisal Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.

V 36. številu letošnjega »Slov. Gosp.« toži nekdo na tem mestu po vsej pravici, da ljudje na Štajarskem pri pripravljanju sadjevca ne znajo prav ravnati in da tolkla, pridelana pri nas, v obče ni tako okusna, kakor ona po Koroškem in po drugih deželah, kjer jo pridelujejo v večji meri in bolj naravno ter pametno.

Bodi mi dovoljeno, da tudi jaz na tem mestu spregovorim nekoliko besed o glavnih napakah, koje dela ljudstvo pri nas gledé na pravilno nacejanje sadjevca.

Prva napaka — rekel bi glavna napaka — je ta, da se ljudstvo pri nas za sadjarstvo še sploh vse premalo briga. Dotični člankar v zgoraj omenjeni številki »Slov. Gosp.« sicer trdi, da imajo ljudje po Koroškem iste vrste sadja, kakor pri nas. Temu rad pritegnem, a tu gre pomisliti, da Korošci s temi vrstami vse drugače in sicer bolj umno ravnajo, nego mi, tako, da je njihov sad mnogo bolj okusen, sočnat ter tečen, nego naš, če je prav jedne in iste vrste. Pri nas pozna sadjar — če sploh to ime zasluži — sadno drevo le v jeseni, ako je obloženo s sadjem, drugače se pa le malokdaj zmeni zanj, da o pravilnem ravnanju ž njim, o gnojenju itd. ne govorim.

Vse drugače je to po drugih krajih, zlasti na Koroškem, Zgornjem in Spodnjem Avstrijskem, kjer sadnemu drevju skazujejo vse več časti nego pri nas. Čudil sem se — mudeč se pred par leti nekoliko časa na Zgornjem Avstrijskem — preprostem ljudstvu, kako dobro pozna isto pravila o umnem ravnanju se sadnim drevjem!

Naše sadje se torej gledé na dobroto more le v malokaterem kraju meriti s sadjem, pridelanim po drugih krajih, kjer je ljudstvo v sadjarstvu mnogo mnogo pred nami.

Druga hiba ali napaka je ta, da se pri nas za stiskanje rabi vse preveč poletno ali rano sadje, zlasti sladka jabolka, ki ne dadó nikoli tako okusne in stalne pijače nego pa kiselasti jesenski, oz. zimski sad. Sok poletnega sladkobnega sadja bi se naj vedno mešal s trpkim loščičnim ali lesničnim sokom. Ta pospeši hitrejšo in boljše čiščenje in stori tudi, da se pijača delj časa zdrava drži. Pa tudi jesenski sad ne da pri nas vedno tako okusne tolkle, kakor bi jo dal, ako bi se sad pustil nekoliko dnij potem ko se je vzel z drevesa, ležati. Vsaj 4 do 5 dnij bi naj ležalo sadje v plasteh na kakem zračnem prostoru, da se pospeši v njem druga zoritev, takomenovana »ležalna zoritev«, ki je pred vsem za tvoritev sladkorja v sadju zelo velike važnosti.

Vendar pa ne sme sadje nikoli tako dolgo ležati, da bi postalo »močnato«, zakaj le »sočnato« sadje da obilo dobrega soka.

Nadalje grešijo sadjari pri nas v tem, da skrbijo premalo za čisto in zdravo posodo. Le v dobri, snažni, ovinjeni posodi se more razviti okusna, izvrstna pijača; slaba, plesnjava posoda pa pokvari najboljši sadni sok ter ga stori nepitnega. O koliko se v tem pri nas še vedno greši! Saj se dobé posestniki, ki si niti za najplemenitejšo vseh pijač, za »žlahtno vinsko kapljico« ne pripravijo čiste in snažne posode.

Da pri nas ljudje sodov ne napolnijo do vrha s sadnim moštom, da bi isti pri vrenju drože izmetal, to se mi ne zdi bogsigavedi kako velika hiba, zakaj ravno pri vrenju ob odprti pilki je treba strogo paziti, da je sod vedno polu in pa da se isti takoj zapre, ko vrenje poneha, sicer se lahko naseli v povreto pijačo ocetova kislina ali čik. Ako se torej pri sadnem moštu v tem oziru ravna, kakor pri vinskem moštu, ni se bati, da bi radi tega dobili manj okusno pijačo. Izmetavanje drožji pri vrenju je po mojem mnenju

postranska stvar, če si le porabil za stiskanje zdravo, zrelo, a ne gnjilo*) sadje. Povret sadjevca se itak s pretakanjem, katero se naj izvrši takoj ko se je mošt popolnoma umiril, loči od dna se sedlih drožij.

H koncu še omenim, da naj ima sadni sok v vrelni posodi popolni mir, da more pravilno povreti. Ne dolivaj mu torej med vrenjem novega mošta, tudi ga ne rabi za navadno pijačo, dokler ni popolnoma vrenja končal. Če hočeš sadjevec prav hitro pripraviti za pitje, vzemi za vrenje manjšo posodo; manjša množina sadnega soka prej dozori in je torej vsled tega tudi prej za rabo.

Marsikaj mi še sili v pero, kar bi rad zapisal, a spis je itak proti moji volji postal nekoliko obširnejši nego sem ga sprva mislil podati cenj. bralcem, zatoorej za danes končam. Morda se prilično še vidimo.

Dopisi.

Iz brežkega okraja. (Javna vprašanje.) Kako to, da se pri celjskem glavarstvu dobé dvojezične tiskovine za četrtletne izkaze ljudstvenih prememb, a pri glavarstvu v Brežicah jih ni? Ko se je prosilo za dvojezične tabele, je glavarstvo odgovorilo, da še imajo mnogo nemških v zalogi; kadar bodo pošle te, vprašalo se bo v Gradcu po dvojezičnih in se poslalo župnijskim uradom. Čudno! Ali se ni vedelo tedaj, ko se je naročevalo tiskovine, da je brežki okraj slovenski in istotako vsi župnijski uradi? In zdaj, ko se nam je zopet zgodila narodna krivica, naj tista traja, dokler se bo poljubilo vodju našega glavarstva in ne bodo pošle nemške tiskovine? Ne, gospodje župniki, zahtevajte skupno svojih pravic, in ako se vam jih ne da v Brežicah, pritožite se naravnost pri ministerstvu za uk in bogočastje na Dunaju. Vigilanti iura!

Celovec. (Jubilejske slavnosti.) Za drugimi stolnimi mesti tudi naše ni zaostajalo gledé petdesetletnice cesarjevega vladanja. Naj podam tukaj na kratko cenjenim bralcem »Slov. Gosp.« nekaj črtic o tem redkem dogodku. Kakor drugod, tako smo obhajali tudi Celovečanje na prav dostojen način petdesetletnico vladanja cesarja Frančiška Jožefa I. V četrtek zvečer je prav ganljiv utis na vsakega domorodnega Avstrijca napravila prekrasna iluminacija z bakljado in sviranjem godbe po celem mestu. Drugi dan na vse zgodaj nas je budila godba iz spanja. Mesto je bilo zelo bogatovkrašeno z zastavami cesarskimi, koroškimi — in tu in tam seveda tudi s frankfurtarcami — in drugimi okraski. Pontifikalne cerkvene slavnosti so se vdeležili vojski in civilni dostojanstveniki v nepričakovano obilnem številu.

V knez. šk. bogoslovju priredil je jubilejsko slavnost odsek za katoliško vseučilišče, katero slavnost je počastil med drugimi tudi prevzvišeni knez in škof. Toda, ker se je slovenske bogoslovce tukaj popolnoma preziralo, zato tudi »Akademija slov. bogoslovcev« ni hotela zaostajati in priredila je dne 1. dec. pod vodstvom preč. o. špirituvala T. Lemplna svojemu ljubljensmu in dobrotljivemu cesarju-jubilantu slavnostno akademijo. Ta se je pričela s prvo kitico cesarske pesmi, koja je zapel celi zbor; nato je deklamoval g. Neubauer svoj v ta namen zložen slavospev: »Presvitlemu cesarju Francu Jožefu I.«; po deklamaciji, katero je končal gosp. deklamovatelj z navdušenim odobravanjem vseh poslušalcev, je zapel oktet Fajgeljnov »Molitev za slovanski rod«. Potem nastopi slavnostni govornik č. g. Matej Trepal, semeniški duhovnik in akademijski predsednik, ter povdarja v zelo dovršenem govoru velepomembni jubilejni dan. V vznešenih besedah omenja onih resnih trenutkov, v katerih je izročil

*) Uporaba gnjilega sadja med zdravim je jeden glavnih vzrokov, da se nekaterim bolj malomarnim pridelovalcem sadjevca ta pijača nikoli prav ne čisti.

cesar Ferdinand dne 2. decembra 1848 I. 18letnemu nadvojvodi Frančišku Jožefu I. v Olomucu težko vladarsko breme. »Jutri«, nadaljuje, »obhajamo petdesetletni spomin tega velevažnega dogodka, in tudi naša akademija ima vzroka dovolj, proslavljati tem povodom visokega jubilanta. Mi vsi smo sinovi slavnih naših dedov, ki so kri prelivali za očetnjava in slavno vladajoči rod habsburški, ki je vedno ščitil slovenske trpine; moramo pa tudi slaviti ta redek jubilej kot katoliški bogoslovci, saj vemo, kako mogočnega zagovornika imamo glede sv. vere v osebi našega presvitlega cesarja.« To je na kratko vsebina zelo navdušenega in krasnega govora, kateremu je sledilo dolgotrajno ploskanje in glasni »živio-klici« na cesarja. Slovesnost se je zaključila s četrto kitico cesarske pesmi.

Tako so se vkljub vsem zaprekam tudi slov. bogoslovci spominjali povsem dostojno redke slavnosti petdesetletnice slavnega vladanja Njega Veličastva presvitlega cesarja Frančiška Jožefa I.

Iz Rogateca. (Okoliška šola.) Rogaska nadžupnija ima dve ljudski šoli, nemško v trgu in slovensko za okolico. Po mnogem trudu se je pred nekaterimi leti provizorično premestila okoliška šola tudi v trg, kar je najbolj prišlo narodnim težnjam in sčimur se je strinjalo ljudstvo. A ta šola je ravno vsled tega postala trn v peti rogaškim Nemcem, ki so se jeli tresti za svojo nemško šolo. Napovedali so ji boj.

Šola mora iz trga, pa mora, tem bolj, ako se bo razširila; sicer bo nemška šola prazna. Tako je odločil okr. šolski svet, to so upali doseči tudi v Gradcu. Prejšnji deželni šol. nadzornik, dr. Jarz, je prišel v Rogatec, da se sam prepriča o naših šolskih razmerah. Spoznal je, da okoliška šola vsled raznih razmer more dobro vspevati le v trgu, ali vsaj v bližini trga, da torej ne sodi šole zidati v središču šolskega okoliša. Rešil nam je pritožbo zoper odlok okr. šol. sveta ugodno, dal nam pravico zidati šolo ali v trgu, ali pa v njegovi bližini. Toda ni se začelo takoj z zidanjem šolskega poslopja, dež. šol. nadzornik, dr. Jarz, se je moral umakniti liberalnemu Linhartu, kojega prvo delo je bilo na prošnje rogaških posilinemcev razveljaviti odlok dr. Jarza. Vse prošnje in pritožbe niso pomagale nič.

Šola mora iz trga. Tržani in nekateri posilinemci zunaj trga so si na vse kriplje prizadevali šolo spraviti v Št. Jurij, od trga proč ravno na nasprotno mejo šolskega okoliša. To bi posilinemcem silno ugajalo. Večina okoliških otrok bi morala v trško šolo, a šola v Št. Juriju bi vsled slabih potnih razmer ostala osamljena. Pa niti posilinemci niso zmagali niti mi. Šola se ne bo zidala ne v trgu, ne v Št. Juriju, ampak na sredini med obema krajema v Gaberju. To pa ne sodi tržanom in kaj so stuhtale te modre glavice? Združimo obe šoli, nemško in slovensko, pa si bodimo dobri. Tako je tudi jež dejal, ko je prišel k lisici v votlino, bodiva si dobra, a naposled je izrinil lisico iz brloga.

Kaj pa je tržane napotilo do tega? Kmetje pozor, posilinemci ne delajo vam na korist, ta združitev bi vam pri sedanjih razmerah postala kaj nevarna past, v katero nas hočejo vjeti posilinemci.

Šola v Gaberju Rogačanom ne sodi. Dobro poznajo, da bode večina otrok iz okolice zahajala v to šolo in nemška učilnica se bode skrčila v dvorazrednico. Zato vas hočejo dobiti na limanice. Recimo, da se združita šoli, kaj bo pa potem z otroci v Št. Juriju, Podgoro, Maršečki vasi itd., ki imajo do trga čez štiri kilometre? Po postavi niso deležni hoditi v Rogatec, ako se nahaja takih otrok vsaj štirideset, smejo zahtevati lastno šolo. In ravno tukaj se bo po to zgodilo, ako se združita obe šoli. V Št. Juriju je nad 40 otrok, ki imajo v trg nad štiri kilom., Rogačani bodo z vsemi silami delali za to šolo in najbolj goreče pa Št. Jurčanje sami, posebno Mikuš in Beček. Te šole v

Št. Juriju tedaj ne bi mogel zabraniti nihče, ker bi bila postavna. In tako bi imeli potem Donačani dve šoli: v trgu eno, pri Sv. Juriju drugo. Ali vam bo pa mogoče vzdržavati dve šoli? Torej spoznajte o pravem času nakano Rogačanov in ne dajte se preslepiti. Šola v Gaberju bo prospevala; okolica je lepa in kraj blizu trga, potegovali se bodo za njo dobri učitelji. Tudi k šolarskim mašam bodo otroci vsaj po enkrat na teden zahajali. To je glavni vzrok, zakaj se ne smeta združiti s trško šolo. Vrh tega pa vprašam: kdo bo pa gospodar rogaške šole po združitvi? Vi, kmetje, nikdar ne, ampak le tržan. Kdo bo pa več plačal, vi kmetje, ali tržan? Vi, kmetje, kajti kar ima šulferajn na rogaški šoli, to ostane, tega denarja ne bodo nikdar dali brisati Rogačani. Vi, kmetje, boste torej plačali ono polovico, katero so porabili za zidanje Rogačani, vi jim boste šolo postavili, gospodaril bo pa v njej Rogačan. Lahko se zgodi, da bo šulferajn Rogačanom rekli: dajte nazaj, kolikor je vredna polovica šole, ker zašli smo na kant. Kdo bo pa splačal tedaj šulferajn? Rogačani sami gotovo ne, tudi vi okoličani boste morali prispevati. Torej vsaka združitev obeh šol bi bila v korist le, tržanom, vam, kmetje, pa v narodno in gmotno škodo. Zato si nujno pozidajte šolo v Gaberju ter ne poslušajte nobenega posilinemcev ne iz trga, ne iz okolice.

Razne stvari.

Domače.

(Odlikovanja.) Povodom cesarske petdesetletnice so bili od presvetlega cesarja sledeči štajarski Slovenci, oziroma Slovani odlikovani: Red železne krone III. vrste so dobili: Jožef Flek, prost ptujski, dr. Jožef Pajek, kanonik v Mariboru, dr. Jožef Serbec, odvetnik itd. v Celju; viteški križec Franc Jožefovega redu: Simon Goričnik, finančni svetnik v Mariboru, A. Markovič, nadravnatelj kaznilnice v Mariboru; zlati križec s krono: Al. Sver, duhovnik v kaznilnici v Mariboru, Janez Majciger, c. kr. prof. gim., Mihael Papež, polic. komisar v Gradcu; zlati križec: Anton Goričar, poštari v Braslovčah, Janez Kočevar, obč. svet. v Središču, Matija Sevnik, kancelist na Vranskem, S. Stegnar, učitelj v kaznilnici v Mariboru; srebrni križec s krono: Ivan Božič in Simon Krek, nadpaznika v mariborski kaznilnici; srebrni križec: Anton Gajšek, žel. uradnik na Ponikvi.

(Pomiloščenje.) Povodom svoje petdesetletnice je svetli cesar pomilostil v mariborski kaznilnici 39 kaznencev.

(Iz Brežic.) Bajno lepa je bila razsvetljava mesta na predvečer cesarjevega jubileja. Le vodja nemške šole svojih oken ni razsvetlil. Pohujšanje nad tem činom je splošno. Radovedni smo, kaj ukrene okr. šol. svet proti temu Nemcu.

(Brežiški posilinemci) se grozno jezijo, ker so se Slovenci drznili na 2. dec. razobesiti tudi narodne zastave. Na slovenskih tleh menda ne bomo nemčurjev vprašali, kaj nam je dovoljeno. No so se pa tudi frankfurtarice na nekaterih hišah kaj pokvečeno držale, kaj ne, gospodje?

(Iz Zdol nad Vidmom.) Kar morda na celem Štajarskem nobeden, ukrenil je naš občinski zastop v proslavo cesarjevega jubileja. Vsled enoglasnega sklepa so prejeli občinski odborniki, svetovalci in učiteljstvo, z gorečimi svečami v rokah dne 2. decembra skupno sv. obhajilo za presvetlega cesarja. Ako bi imel ljubi naš cesar same take krščanske podanike, se za Avstrijo bati ni. Čast vrlim možem!

(Iz Brežic.) Na predvečer cesarjevega jubileja plamtelo je mnogo kresov ob Savskih višavah.

(Na Ponikvi) smo obhajali jubilejno slavnost prav slovesno in kolikor je bilo vsled žalostne smrti naše deželne matere mogoče,

tudi veselo. Naša velika cerkev je bila polna šolske mladine in drugih vernih. Po končanem cerkvenem opravilu je g. kateket nagovoril učence v šoli ter njim postavil presv. cesarja v izgled posnemanja. Omenil je posebno cesarjevo marljivost in delavnost, usmiljenost in dobrotljivost, osebno hrabrost in duševni pogum, ki izvira iz trdne vere in zaupanja na Boga in se kaže posebno v prenašanju težav. Po dokončani slavnosti dobili so učenci lepo in obilno južino. Vsem, kateri so pripomogli in darovali k naši slavnosti, izrekamo najgorkejšo zahvalo.

(Iz Slov. Bistriškega okraja.) V občini Šentovec se je dne 20. novembra vršila volitev obč. odbornikov, dne 7. nov. pa obč. predstojnika. Izvoljen je enoglasno že v petokrat Paul Šift za župana, Gasper Šift, Jozip Šlamberger kot svetovalec, Mart. Obersne, Luka Dobnikar, Luka Korže, Miha Verhovšek, Matija Sturm in Peter Miško kot odborniki. Sami vrli narodnjaki in krščanski možje, kateri bodo skrbeli za korist občine in mile nam domovine.

(Wolff) je dobil nad 80.000 gld. »častnih daril«, samo zato, ker smrtno sovraži Avstrijo, vlado in Slovane.

(Bosenski polk v Gradcu), ki je letos tako vrlo učil graške nacionalne Nemce manire, je bil z mnogimi odlikovanji obdaran povodom cesarskega jubileja. Dober nauk za naše prusake.

(Celjska pošta.) Iz Celja: Tukajšnji nemški listič je radi dvojezičnih napisov pri poštmem uradu ves iz sebe. Kriči, kakor da bi se s tem pravičnim činom, na kojega je veliko število štajarskih Slovencev že dolgo časa zastoj čakalo, tistim par izvoljenim pruskim glavačem, ki slučajno prebivajo tukaj v Celju, godila nezaslišana krivica, ter žuga z odstranjenjem grba celjskih grofov, kojega so blagovolili naši mestni modrijani na poštno poslopje prilepiti. Slednji hoteli so menda s tem pokazati neko nadzornišvo nad poštmem uradom. Oho! Tega nam še manjka! Naši modri nemški Celjani še bržko ne niso pomislili, da se c. kr. poštni uradi štejejo med državne naprave, pri katerih je zagotovljena vsem avstrijskim narodom enaka pravica. Vsled te enakopravnosti nimamo pa mi Slovenci pri celjskem poštmem uradu zahtevati samo dvojezičnih napisov, temveč tudi dvojezični pečat. Opozarjamo naše »rahločutne« Celjane že sedaj na to, da ne bi mogoče zopet v omedlevice padali, kadar se tej naši opravičeni zahtevi ustreže.

(Iz Celja.) Miklavžev večer, katerega je priredilo naše pevsko društvo v pondeljek večer v »Narodnem domu«, zvršil se je povsem povoljno. Uvodoma zapel nam je vrli mešani zbor dve ljubki narodni pesmi: »Skrjanček poje, žvrgoli« ter »Prišla je miška«. Opustila pa se je igra »Krojač Fips«. Vsled tega je prišel tem prej na vrsto od otrok težko pričakovan prihod Miklavža. Bil je posebno veličasten. Sv. Miklavž (g. dr. Karlovšek) priplaval je namreč pred našimi očmi iz nebeških visočin na oder, kjer sta ga pričakovala dva krilata angelja (gdč. Miklavčeva in Žimnjakova). Imel je pripravljenih mnogo lepih opominov in naukov mladim in starim ter obetal nam boljše narodno bodočnost le, ako bodemo delavni, složni in vstrajni. Potem je jel deliti pripravljene darove. Da se je s svojimi darovi prikupil vsem, pričal je glasen smeh, ki je kmalu odmeval po dvorani. Po končanem trudapolnem obhodu poslovl se je s prisrčnimi besedami in zginil v višave, od koder je bil prišel zapustivši mnogo hvaležnih otroških src. Vdeležba je bila mnogobrojna.

(Kako se je obhajal 2. december v Celji?) Reči moramo, da skromno; to je bilo po slabih pripravah že naprej pričakovati. Dočim so druga mesta in celo trgi okoli Celja delali priprave za to preimenitno slavnost skoro celi teden poprej, se v Celji nihče ganil ni. V četrtek dopoldne ni še bilo nikakega znamenja o kakih pripravah. Še le proti večeru jele so se razobešati zastave, v mraku pa so se zažigale lučice. Ob 7. uri

se je vršil mirozov z godbo. Pred »Narodnim domom«, ki je bil čarobno razsvetljen, se je nabrala velika množica ljudstva. Lepo razsvetljene so bile tudi vojašnice. Rotovž, ki se o velikonemških slavnostih obleče v najlepše oblačilo, zaostajal je s svojo razsvetljavo za marsikaterim zasebnim poslopjem. Bilo je pa tudi nekaj hiš — brez razsvetljave. Kjer je nemčurstvo doma, tam domoljubja ne išči!

(Misijon.) Na Muti se bo obhajal od 8. do 15. decembra sv. misijon; vodili ga bodo čč. gg. lazaristi iz Celja Pogorelec, Kitak in Ferjančič.

(Kako se prelevi Slovenec v pristnega Nemca?) Prišel je nekoč v neko gostilno v Kozjem zasebni uradnik. Tu najde nekega c. kr. uradnika, ki je bil tovariš njegov nekdanj na šolskih klopih in ki sedaj slušbuje v Kozjem. Prišlec brž spozna svojega nekdanjega tovariša ter ga veselo nagovori in povprašuje, kako se mu kaj godi. A c. kr. uradnik mu na vsa vprašanja le nemški odgovarja. Čudeč se mu došli tovariš, ga vpraša, če nič več slovenski ne zna. »Veš, ti, to je tako«, odgovori on, »tukaj se govori samo nemški, jaz nimam priložnosti slovenski govoriti, zato sem že pozabil«. »A, tako«, mu odvrne prvi, ter se žalostno obrne od njega. In kje je ta pristni Nemec doma? Blizu tistega kraja, kjer raste najboljšo vino štajarskih gor — blizu Ljutomer, ubogega slovenskega kočarja sin! Zdaj se le razumemo, zakaj ga je neka uplivna oseba imenovala: das ist ein vorzüglicher Beamte (to je izborni uradnik)!

(Občina Veternik) slovenskemu narodu ne dela posebne časti, kajti občinski pečat je nemški in uraduje se tudi samo nemški. In vendar je župan rodod Slovenec.

(Postajica) za poletni čas pri jami »Hudaluknja« se je dovolila.

(Zavedne občine.) Odbor občine Ptujka ali Črna Gora je v svoji seji dne 2. decembra sklenil prošnjo za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani narediti in državnemu poslancu veleč. g. dr. Gregorcu odposlati, kar se je tudi že zgodilo. — Odbor občine Mihaelovske, ki je združena z Ivankovci je v svoji seji dne 4. grudna t. l. enoglasno sklenil, da naj občinski urad vložil na dotični ministerstvo, oziroma državni zbor peticijo za popolnoma slovensko uradovanje pri sodnijskih in političnih uradih, ter za otvorjenje slovenske univerze in nadsodišča v Ljubljani. Prošnja za dvojezični pečat pri c. kr. poštmem uradu v Ivankovcih pa se je že dne 19. maja t. l. na visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo odposlala, a odgovor še vedno — izostaja.

(Slovenska učitelja) g. Trobaj iz Slov. Gradca in g. Srahotnik iz St. Janža, imata svojo deco v »Studentenheimu«. Bivši vzorni narodnjak naddavkar v Slov. Gradcu, Ivan Strgar, je dobil nemšk nagroben spomenik. Tužna nam majka! Kam pa plovemo?

(Veren pristaš rogaških posilinemcev) Fr. Gobec (Bečelek) je bil vsled goljufije pri sestavljenju volilnega zapisnika sodnijsko kaznovan z zaporom, na kar mu je odvzelo okr. glavarstvo čast občinskega odbornika.

(Iz Kumenja) se nam piše, da je 2. decembra ob priliki obhajanja petdesetletnega vladanja presvetlega cesarja iz hiše občinskega urada v St. Lovrencu nad Mariborom visela edino le frankfurtarica. Je temu nedostojnemu činu kriva brezaktnost ali nevednost? ni znano. Menda oboje!

(Iz Vuzenice.) V minolih dnevih, dnevih občnega veselja za celo Avstrijo, so tudi Vuzeničani pokazali svojo udanost do cesarja. Kakor še menda nikdar poprej, razsvetili so na predvečer 2. decembra vse hiše po trgu od največjih do najskromnejše bajte. Pred vsemi so se odlikovale šola, Kresnikova in Mravlakova hiša s svojo razsvetljavo, in čarobno se je ravno pri teh hišah v oknu sredi bujnega zelenja, obdana z lučicami, odsvitala podoba cesarja. Požarni brambovci

so priredili bakljado, katero je spremljala godba. Pred pošto se množica vstavi, in gsp. nadučitelj v kratkih, jedrnatih besedah izrazi pomen tega večera, na kar se mu ces. kr. poštar g. Kresnik zahvali. Godba je zasvirala cesarsko himno, katero je množica z odkrito glavo molče poslušala. Pred umno izdelanimi transparenti se je zažigal umetalni ogenj kažoč jubilarjevo ime. Vse je bilo navdušeno ta večer, ki bo ostal vsem v prijetnem spominu.

(Nemška omika.) Ravno, ko smo obhajali petdesetletnico vladarjevo in ko je vse avstrijske narode prešinjala le ena srčna želja, da ljubi Bog živi cesarja in ohrani Avstrijo in njene narode, vstrelil je nek Nemec v okno tukajšnjega »Narodnega doma,« ter zopet pokazel svojo nemško neotesano surovost, nestrpnost do toliko cesarju vdanega naroda slovenskega. Vsak večer se tuli in rjove krog »Narodnega doma,« tako da sluga noče več bivati v njem. Tako nečuvno obnašanje tukajšnjih Nemcev obsojamo z vso ogorčenostjo ter apelujemo na naše poslance, da pri vladi izposlušajo državno policijo in ukaz, vsled katerega se bode zabičalo tukajšnjim varstvenim organom skrbeti za varstvo slovenskega prebivalstva. Sicer si več nismo svesti svojega življenja.

(Iz Runeča pri Ormoži se nam javlja, da je tamošnje učiteljstvo na predvečer cesarjevega zlatega jubileja šolsko poslopje prav lepo razsvetlilo. Na jubilejni dan zbrali so se otroci po slovesnem svetem opravilu v šolski sobi, kjer jim je gospod šolski vodja razložil z ginljivimi besedami pomen tega velikega dne. Nato je razdelil v trajen spomin zlatega jubileja brezplačno tisoč dvo- in triletnih cepljenih drevesc, katere je sam z nemalimi troški pridelal na svojem lastnem zemljišču.

(V Zrečah) so razsvetlili poslopja, žgali krese po vrhah pri Podgrajšku, Dobniku, Winterju, Brežanu, lepo se je podala lična razsvetljava cerkve-podružnice »pri Sv. Neži« ob robu Brinjeve-Gore proti Konjicam. Slavnostni dan je bil podoben cerkvenemu prazniku; imeli so, kakor ob nedeljah, dvojno sveto opravilo, pri obeh službah božjih je č. g. župnik imel primerne pridige. V šoli govoril je g. nadučitelj, in ko so šolarji držali že v rokah slavnostne knjižice, je govornik pristavil še opomin, naj bi otroci te knjižice imeli doma na skrbi tako, kakor njihovi stariši varujejo knjižice hranilnične. Naš dopisnik je z dopisom pripisal tudi šopek kukmastih vijolic, ki so začele cvesti na šolskem vrtu v Zrečah.

(Naš list) je bil zadnji torek pred okrožnim sodiščem. O obravnavi še bomo natančneje govorili, danes omenimo le toliko da smo proti slugi krajnega sodišča v Slovenski Bistrici, gsp. Valjavcu, ki je širil socialdemokratske liste med ljudstvom, sijajno zmagali. Obžalujemo ga posebno zaradi velikih stroškov, ki bo jih imel vsled tega, toda mi smo nedolžni. On je nas tožil, ne mi njega. Prihodnjič več.

(Hum pri Ormoži.) Povodom cesarske slavnosti je bila tukaj razsvetljena šola in cerkveni zvonik. Vrh Huma so se zažgali kresovi, ki so daleč na okoli označevali zvestobo in udanost tukajšnjega prebivalstva do cesarja, našega presvetlega vladarja-jubilarja. Šola je bila v zastavah in okrašena v razredih, kjer je bila šolarska svečanost po zahvalni sv. maši. Šolarji večji so dobili spominske knjižice presv. cesarja in presv. cesarice, manjši pa enake podobe.

(Zloraba šolarjev.) Z ozirom na opazko, ki smo jo priobčili pod tem naslovom v zadnji številki našega lista, smo dobili od nadučitelja Antona Kvasa, in učiteljev Drag. Pribila in Jožefa Poljanca popravek, katerega pa ne moremo doslovno vsprejeti v svoj list, ker je sestavljen docela nepravilno. Vendar vsled svoje dobrohotnosti povzamemo iz doposlanega, da »ni res, da je bilo isti dan tako malo učencev v istem razredu; ni res, da so bili vsi manjkajoči na lovu kot

gonjači; ni res, da bi se učiteljstvo ne potegovalo za dober obisk šole; res pa je, da je bilo omenjeni dan več šolskih otrok v šoli; res je, da učiteljstvo pri vsaki priliki prepove učencem goniti hoditi.« Gospode opozarjamo, da kdor hoče popravljati, naj si pogleda § 19. tisk. zak., da bo vsaj pravilno znal popravljati. Gospoda Pribila in Poljanca pa ista notica že celo nič ne briga, in če smo jih omenili, naj znajo ceniti v bodoče našo dobrodušnost.

(Iz Žič.) Dne 11. decembra ob 3 uri popoldne pride deželni potni učitelj gospod Jelovšek ter bode prednašal o živinoreji v prostoru drugega šolskega razreda. Kmetovalci, pridite polnoštevilno.

Šola pri Sv. Marku niže Ptujja) je dobila krasno zastavo v spomin petdesetletnice vladanja Njih Veličanstva Franca Jožefa I. Zastavo je blagoslovil č. g. župnik Matej Slekovec dne 2. decembra ter zbranimu ljudstvu razložil v krasnih besedah pomen zastave. Šolsko vodstvo se iskreno zahvaljuje vsem, kateri so za zastavo kaj darovali, posebno pa častitemu gospodu kaplanu Francu Cerjaku.

(Slovenska posojilnica v Marenbergu) je znižala obresti za posojila. Kdor pri njej denar vloži, mu bo dajala na leto 4 gld. 50 kr. od stotaka, kdor si pa denar izposodi, bo od novega leta naprej mesto šest odstotkov plačeval samo 5 gld. 50 kr. od stotaka. Posojilnica stoji na dobrih nogah. Lansko leto je imela čez 160.000 gld. prometa. Kdor potrebuje pomoči, naj se do nje obrne, kdor si pa hoče kaj prihraniti, naj pri njej vloži svoj denar. Vsi prebivalci marenberškega okraja si to dobro zapomnite!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Ant. Šorn je prestavljen od Marije Snežne k Sv. Barbari v Halozah. Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je daroval zadnji torek č. g. Ivan Tomažič prvo sveto mašo.

Društvene.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) za brežiški okraj zboruje v nedeljo 11. dec. ob 4. uri popoldne v »Nar. domu«. Dnevni red: Poročilo tajnika in blagajnika ter volitev novega odbora.

(Dijaški kuhinji v Ptujju) so darovali razven mesečnih p. n. podpornikov še sledeči p. n. gg.: Lenart Ivan od čistega dobička romarske poti v Marijino Celje 10 fl., Črnko M., župnik v Sevnici 5 fl., Schreiner, kaplan pri Sv. Marjeti 2 fl., Hajšek Anton, kanonik v Slov. Bistrici, iz zapuščine † g. Mart. Satlerja 20 fl. in iz lastnega 5 fl., dr. Fr. Jurtela, odvetnik v Ptujju 10 fl., dr. Špešič v Središču 5 fl., Slavinec v Ptujju 1 fl., Vozlič Leop., mestni kaplan v Radgoni 5 fl., Mahorič v Ptujju 1 fl. — Prisrčno hvalo izreka za blage darove odbor.

(Čitalnica v Brežicah) priredi v nedeljo 11. dec. sijajen koncert v prid šolske kuhinje. Prodajala se bodo v ta namen na šaljivi dražbi razna vina, darovana od vinarov iz celega okraja. Zaradi dobrodelnega namena pričakujemo dragih gostov.

(Slovenska čitalnica mari-borska) ima svoj redni letni zbor dne 18. grudnia ob 7. uri zvečer v svojih prostorih. Po zborovanju bodo se oddali naročeni časniki dražbenim potom.

(Kmečko konsumno društvo na Frankolovem) ima zopet svoje zborovanje dne 18. grudnia ob 3 uri popoldne v Loki pri št. 8. s sledečim sporedom: 1. Govor načelnika, 2. pregled računov, 3. razni nasveti in sklepi za društvo. — K obilni udeležbi vabi odbor zadružnike.

(Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so poslali: Podružnica v Ljutomeru po č. g. blagajniku J. Karbi 20 fl. in 30 fl. Podružnica na Teharjih pri Celju 24 gld. 80 kr. Podružnica za Priblo ves in okolico po g. Lipušu 6 gld. Izven-akad. podružnica v Gradcu po g. c. kr. okr. sodniku Fr. Hrašovcu 50 gld. udnine in 13 gld. iz nabiralnika narodno-zavedne obitelji Zabre-

dove na graškem južnem kolodvoru. Veselo društvo na Podplatu 5 gld. Slavno »Hranilno in posojilno društvo v Ptujju« kot jubilejski dar 100 gld. Podružnica v Rečici po č. g. kaplanu Melhijoru Zorku 20 gld. Podružnica za Laško po č. g. blagajniku Ivanu Gorisku 30 gld. Gosp. Martin Medved v Slov. Bistrici 50 gld. G. Blaž Zaberl v Št. Štefanu pri Šmarjah 54 kr.

(Celjska čitalnica) si je izvolila na svojem letnem občnem zboru dne 22. t. m. naslednji odbor: Predsednik dr. Jož. Serbec, tajnik dr. Hinko Šuklje, blagajnik dr. Vlad. Ravnikar, knjižničar profesor M. Suhač, gospodar Ante Beg; ostali odborniki pa so gg.: dr. Jož. Vrečko, dr. Juro Hrašovec in kaplan Krančič. Namestniki so gg.: dr. Al. Praunseis, Fran Lončar, Janko Vavken in Pero Kostič.

Iz drugih krajev.

(Tudi krščanski socialisti?) Tako imenovana krščanska socialna stranka na Dunaju z dr. Scheicherjem in dr. Luegerjem na čelu se vedno bolj oddaljuje krščanskim načelom. Krščanska pravičnost zahteva, kar »ti želiš, da ti drugi stori, stori tudi ti drugim.« Toda krščanski socialisti zahtevajo sicer vsepovsodi pečenko za svoje rojake — Nemce, a ne dajo nobene kosti svojemu sosedu Slovanu. Dozdaj je plačevalo dunajsko mesto 9000 gld. v ta namen, da se prelagajo na nemški jezik dopisi, došli v drugih, na pr. v slovanskih jezikih. To se je plačevalo tudi takrat, ko so nemški liberalci vladali v dunajskem mestnem zboru. Še le zdaj, ko so prišli do gospodstva kršč. socij., se je prečrtal ta strošek in se nenemški dopisi pošiljajo strankam nazaj. In te dni se zopet govori, da so krščanski sociji v dunajskem mestnem zboru sklenili, da se ne sme nobeno oznanilo nabiti na hišah, ki so lastnina dunajskega mesta, razven le nemška naznana. Da kršč. sociji z mestnim dunajskim denarjem podpirajo nam sovražne družbe na pr. Südmarko, je itak znano. Vprašamo torej, ali bi ne bil že čas, da tako zvani krščanski socialisti vržejo vendar enkrat krinko od sebe in s krinko tudi svoj »krščanski« pridevek, kojega niso vredni?

(Veledušen dar.) Vladika Josip Juraj Strossmayer v Djakovu podaril je ljubljanski občini 1000 gld., da dá izvršiti v mestni dvorani sliko, ki bi predstavljala alegorično podobo, kako so Slovenci po politični upravi med soboj ločeni in kako so v zvezi s Hrvati po njih idejah itd. — Na predlog odbornika dr. Ivana Tavčarja je občinski svet izrekel najsrčnejšo zahvalo vladiki Strossmayerju, temu uzornemu Slovanu. Slava mu!

(Pazite na pošto!) Poštnim ravnateljem v Gradcu je imenovan vitez Pokorny. Dosedaj je bil v enaki službi v Trstu. Slovenski primorski listi so izražali svojo zadovoljnost nad njegovo prestavo, ker neki slovenskim zahtevam ni bil prijazen. Vitez Pokorny se na potu iz Trsta v Gradec gotovo ne bode spremenil iz Savla v Pavla. Zato pa opozarjamo svoje rojake, naj pazijo na njegovo delovanje med Slovenci ter nam takoj sporočijo, ako se bo kaj zgodilo, kar nasprotuje slovenskim težnjam. Mi bomo storili potem že na primernem mestu svojo dolžnost. Slovenski državni poslanci pa naj ne zamudijo vprašati trgovinskega ministra, kako pridemo štajarski Slovenci do tega, da se nam vsiljuje mož, kojega službovanje med primorskimi Slovenci je bilo nadalje že nemogoče?

Loterijne številke.

Trst, 3. decembr. 1898: 79, 6, 87, 30, 85
Linc, » » » 33, 23, 4, 43, 25

Hennebergova svila

meter 45 kr. do 14 gld. 65 kr., pristna le tedaj, ako se naroči naravnost v moji tovarni; črna, bela in barvana; tkanine, barve in vzorci po najnovejši šegi. Zasebnikom poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Henneberg-ova tovarna za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Služba organista in mežnarja

je razpisana do novega leta. Prošnjički naj se oglašijo, ako je mogoče, osebno in prinesejo potrebna spričevala. Pogoji ustmeno.

Cerkv. predstojništvo pri Sv. Jederti nad Laškim. 1-3

V najem želi vzeti

s 1. aprilom 1899 malo posestvo s stanovanjem v bližini cerkve. Več pove upravnistvo „Slov. Gosp.“ 1-2

Organist

(cecilijanec) in mežnar se sprejme v župniji Šmartno pri Gornjem gradu; več se izve pri cerk. predstojništvu. 1-3

Službo cerkovnika

v Rogacu je razpisana do 15. decembra. Prosilci s svojimi spričevali se naj osebno oglašijo pri nadžupnijskem uradu. 2-2

Cerkovnik

z dobrimi spričevali, išče službe. Naslov pove upravnistvo lista. 4-4

Oklic.**Prostovoljna sodnijska dražba.**

C. kr. okrajno sodišče v Šoštanj daje na znanje:

Na prošnjo dedičev dovoli se prostovoljna sodnja dražba zapuščine po dne 23. avgusta 1898 v Šoštanju umrlem Jožefu Papežu spadajočih zemljišč vlož. št. 79 in 80 katastralne občine Šoštanj, cenjenih na 539 gld. 76 kr. s pritlikino po 4 „ 20 „

skupaj 543 gld. 96 kr. in se določa v to edini nárok na

9. decembra 1898!

od 11—12. ure dopoldne v tusodnem uradu s pristavkom, da se bodo zemljišča s pritlikino vred pri tej dražbi le za ali nad cenilno vrednostjo po 543 gld. 96 kr. prodala, da spada skupilo v zapuščino po Jožefu Papežu in da ostane zastavna pravica gledé zavarovanih terjatev na zemljiščih nedotaknena.

Pogoji, cenilni zapisnik in izvleček iz zemljiščne knjige se morejo v navadnih uradnih urah pri tem sodišču pregledati.

C. kr. okrajno sodišče v Šoštanji, dne 28. novembra 1898.

C. kr. deželno sodni svetnik:

2-3

Mihelič.

Cenejšje, kakor pri vsakem mizarju se kupujejo pri meni truge. Lepo lakirane, močne truge od 4 gold. naprej. 7-10

Friderik Wolf,

naprava za pokopavanje mrličev.

V Tegetthoffovih ulicah, 18.

Blumengasse, 10. v Mariboru.

Wertheim-Triplex se rabi tudi na cesarskem dvoru.

Wertheimovi šivalni stroji.

Jako izvrsten, čisto tiho šivajoč, po najnovejših iznajdbah popravljen stroj za obitelji in obrt.

Zahtevajte cenike in obrazce šiva.

30 dni na poskušnjo. Jamči se za pet let. Vsak stroj, ki se v času poskušnje ne obnese dobro vzamem na lastne stroške brez ovire nazaj.

Agentov ni, zato prodajam za polovico navadne cene najboljšo robo.

Ali že poznate Wertheimov Triplex? (Nove patentovan?) 7-10

Razpošiljatev šivalnih strojev

STRAUSS

Dunaj, IV. Margarethanstrasse 12 dn.

Otvoritev trgovine.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem danes v poštini ulici št. 3 odprl trgovino

s suknenim, platnenim in modnim blagom pri „Sv. Trojici“

ter da sem jo založil popolnoma z novim blagom.

Posebno opozarjam na veliko zalogo suknenega blaga za moške in modnega blaga za ženske obleke, dalje na vsake vrste porhanta, kakor tudi na odeje, koce, zimske in židane robce in Jägerjeve srajce.

Zagotavljam vsakemu najboljšo in najcenejšo potrežbo ter se priporočam blagohotnemu obiskovanju.

Maribor, dne 20. oktobra.

Sé spoštovanjem

Franc Dolenc.**Najboljši prah za živino**

je Barthelovo apno za klajo; zabrani, da živina ne liže in grize lesa, da ne dobi mehkih kostij, da ne shujša, stori pa, da rada je, da dobro prebavlja, daje veliko mleka, je močna za delo in daje izvrstno meso. Za vsako vrsto živine prav potrebno. Opis, kako se rabi, zastonj. 5 kil za poskušnjo 1 gld. na Dunaju. 4-20

M. Barthel in drug. na Dunaju, X. Keplergasse 20/V.

Oskrbništvo grajščine Herbersdorf

prodaja od železniške postaje Wildon na Štajarskem proti povzetju

jabolčnik

zlatorumen z izvrstnim okusom, po 6, 8, 10 in 12 kr. liter. 18

Zganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa zganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevanje kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 140

Novo otvorena trgovina „Pri Savinjskem mostu“.**Anton Kocuvan,**

trgovec v Št. Pavlu v Savinjski dolini

naznanja slavnemu občinstvu, kmetom in prijateljem, da je otvoril 1. novembra t. l. svojo podružno trgovino z mešanim blagom na „Grobli blizo Savinjskega mošta“, ter se najtopleje priporočuje in prosi za mnogobrojen obisk. Prodajal bode po mogoče nizki ceni, ter vsakega najboljšo postregel.

Prodaja tudi lepo izdelane nove vinske sode iz hrastovega lesa.

Stefan Kaufmann,

trgovec z železnim blagom v Radgoni 5

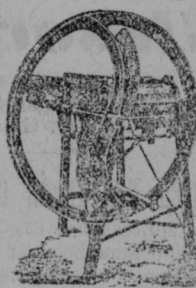
priporoča svoje železna štedilna ognjišča (Sparherd) in peči, kakor tudi Marija-Celjske vlite kotle po najnižjih cenah.

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. (Te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč, kakor hidravlične (vodovodne) preše). Slamoreznice, se jako lahko gonijo, in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vse poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju, II/2 Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo.

19-20

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati.

5-6

Za bolehe na pljučah, v vratu in goltancu in nadušljive ljudi.

Kdor se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltančnih še toliko trdovratnih boleznij, potem naduže, če je še tako zastarela in navidezno neozdravljiva, naj pije A. Wolffsky-jev čaj zoper kronične pljučne in vratne bolezni. Na tisoče zahvalnic zagotavlja veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj stane 1-20 mark. Knjižice zastonj. Pristen samo pri A. Wolffsky-ju v Berlinu, N. 37. 6-26

Domača tvrdka!

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, 16 Wolfve ulice št. 4.

Domača tvrdka!**Avtonomna past za množico živalij.**

Za podgane fl. 2.—, za miši fl. 1.20. Vlovi v eni noči, ne da bi se pazilo na njo, do 40 komadov, ne zapusti nobenega duha in se stavi sama. Povsod najboljši vspehi. Se pošilja proti poštanim povzetjem. M. Feith, Dunaj II., Taborstrasse 11/b.

Na prodaj!

Reznike in ukoreninjeno trsje „Portalis“, kakor tudi mlado čvrsto, sadno drevje, nizke in visoke rasti, najboljših namiznih in gospodarskih vrst, prodaja oskrbnistvo dr. Ignac grof Attems-eve grajščine v Brežicah. 3-3

Izvrstno olje iz kostij

za šivalne stroje, kolesa, kakor tudi izvrstno olje za svetljava, ki se ne kadi, za kolesne svetilke, iz tovarne olja iz kostij H. Moebius & Fils, Basel (Švica). Dobi se pri: Jan. Erhartovih naslednikov R. Strassmayer, puškar.

Francu Neger, trgovina za šivalne stroje in kolesa.

Herm. Prosch, trgovina za šivalne stroje in kolesa. 2-26

Kajetan Murko, glavni trg hiš. štv. 4 v Ptuj.

Kajetan Murko, trgovec na glavnem trgu hšt. 4 v PTUJU.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu v Ptuj in okoli in vsem šolskim vodstvom vljudno naznanjati, da sem sprejel ravno kar zelo nova ročna dela, galanterijske predmete za šikanje in druge raznovrstne predmete, ki so jako praktični za

božična darila

in sicer za moške: srajce, kolirje, zapestnike (manšete), ovratnike, žepne ropce, hlačnjake; za ženske: hlače, kasete, miderce, nogavice, ovratnike in predpasnike; in da imam veliki izbor **Jägerjevih srajc** in hlač za moške, ženske in otroke.

Naročila na zunaj izvršujem točno, dajam predmete tudi na ogled, in prosim za mnogobrojno odjemanje.

S spoštovanjem

Kajetan Murko,
glavni trg hiš. štv. 4 v Ptuj.

1-3

Kajetan Murko, glavni trg hiš. štv. 4 v Ptuj.

Vožnje karte
in
tovorni listi
v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje
rakovoljno

koncesijovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje n. l.)

Razglas.

Izpraznjena mesta dež. okr. živino-zdravnika v Oberwölzu, okr. sodnije istega imena, v Pischelsdorfu okr. sodnije Gleisdorf in v Rogateu, okr. sodnije enakega imena, z letno plačo 600 gold. se oddajo takoj, skrajša le provizorično. Definitivno se bodo potrdilo službe, ako dotičniki po dveh letih povolno izvršujoči službi prosijo zato, na kar se jim obračunajo tudi provizorična leta.

Prošnjiki, in sicer le živinozdravniki z diplomom, naj svoje prošnje z dokazi svoje zmožnosti, dosedanjega službovanja in starosti, pošljejo, kakor se službeno zahteva, do konca meseca decembra 1898 štaj. deželnemu odboru.

Prošnjiki za službo v Rogateu morajo biti zmožni slovenščine ali se zavzati, da se je priuče v dobi poldruga leta.

V Gradcu, dne 29. novembra 1898.
1—2 Štaj. dež. odbor.

Glasovir,

močen, s šestimi oktavami, se takoj prodaja. Več o tem pove **Grega Kerpač**, orglavec v Šmartnu, pošta Slov. Gradec. 1-2

Oženjen orglar in cerkovnik

z dobrim spričevalom, išče službe, oboje skupaj ali posamezno, kjer bi lahko imel malo trgovino. Več pove upravnistvo „Slov. Gosp.“ 1-2

Služba organista in cerkovnika

se odda na Polensčaku pri cerkvenem predstojništvu do 26. dec. 1898. Dobi zbirco vsakovrstno in nekaj denarja. Stanovanja ni. Župnik bi tudi dva zmožna, z glasom in posluhom obdarovana dečka godbe učili, če se za službo nihče ne zglaš. 2-2

Ant. Pučko, župnik.

Zahvalnice!!

Spoštovani gospod!

Hvala Vam, da ste mi poslali tako izvrstno zdravilo zoper kašelj in prsobol. Porabil sem samo edno steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoraj preminol kašelj in prsobol. Pošljite mi takoj še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in zraven 2 zavitka čaja zoper kašelj.

S spoštovanjem Vaš hvaležni

Jakob Suppan.

V Divači, 19. okt. 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), izvrstno sredstvo zoper kašelj, prsobol, hripa, raduhi in zastarele bolezni, se dobiva vedno sveže v lekarni k „Zrinjskemu“ (H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg, št. 20).

Vsakdo naj pazi na varstveno znamko, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena steklenice trpotčevega soka takoj plačanega 75 kr. Zraven trpotčevega soka je dobro rabiti tudi gorski čaj zoper kašelj.

Cena enega zavitka gorskega čaja takoj plačano stane 35 kr.

Jedno kakor drugo se pošilja vsak dan po poštne povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj pridene za tovarni list in zabojček 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu

H. Brodjočin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Cenjeni gospod lekarnar!

Pred kratkim sem naročil pri Vas steklenico krepilnih švedskih kapljic. One so meni in mojim znancom ugajale dobro, zato Vas najtopleje zahvalim za to zdravilo. Blagovolite mi za moje znanke poslati še 3 steklenice po 80 kr. po poštne povzetju.

V Modrušu, dne 26. velikega travna 1898.

S spoštovanjem

Vid Zanič.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želočnim boleznim, pomagajo k prebavljenju, čistijo krv in krepčajo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse bolezni želodca in črev, pa se dobi dober tek.

Treba pa paziti na varstveno znamko, ker samo one krepilne švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena edne steklenice krepilnih švedskih kapljic takoj plačanih 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštne povzetju.

Kdor pošlje naprej denar, naj za poštne spremnico in zabojček doda 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu

H. Brodjočin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Ako naročbe znašajo 5 gold. in več, pošiljajo se franko.

Prespoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesece na trganju in kostoboli. Ko pa je začela rabiti Vaše „mazilo proti kostoboli“, vstala je že tretji dan, pa danes hvala Bogu hodi. Zahvaljajoč Vas za to izvanredno mazilo, ostajam pokoren sluga

Jernej Lisički.

V Strmcu poleg Stubice,
22. mal. travna 1898.

Mazilo proti kostoboli (Fluid)

je prav dobro zdravilo zoper trganje v kosteh, revmatizmu, bolečine v križu, prehlajanje pri prepihu itd. Mazilo jači utrujene žile ter krepki stare, ki trpijo na slabosti nog.

Vsaka steklenica mora imeti varstveno znamko, t. j. sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega, ker samo ono mazilo je iz moje lekarne, ki nosi na steklenici to varstveno znamko.

Cena edne steklenice tega mazila takoj plačanega 75 kr.

Vsak dan se pošilja po poštne povzetju.

Kdor denar pošlje naprej, naj pridene za poštne spremnico in zabojček 20 kr. 9—32

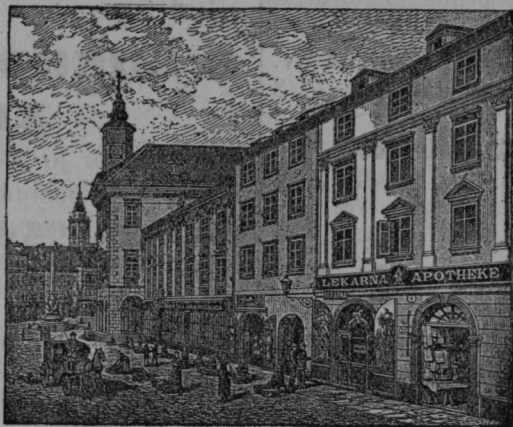
Lekarna k Zrinjskemu,

H. Brodjočin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča **po pošti**.
Pogled mestnega trga in lekarne Ubald pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

7—12

Ubald pl. Trnkóczy,

lekar pri rotovžu zraven mestne hranilnice v Ljubljani
priporoča sledeča zdravila:

Doktor pl. Trnkóczy-ja

želodečne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — 1 steklenica 20 kr., 1 tucat 2 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

krogljice

odvajalne (čistilne) čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., zamotek 1 gld. 5 kr., pet zamotkov 4 gld. 75 kr.

Marija Zell. Varstv. znamka. Pocukrene krogljice, 1 škatlj. 40 kr., 3 škatlj. 1 gld.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

prsni,

pljučni in kašljiv sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztopljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvorja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — 1 steklenica 56 kr., pol tucata 2 gld. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

protinski

ali drgnilni cvet (udov cvet, Gichtgeist) je kol bol utešujoče, ublažujoče drgnjenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljajoče drgnjenje po dolgi hoji in težkem delu itd. priporočljivo. — 1 steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja tinktura za

kurja očesa,

izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradovice, utrpjenjje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolani del namaže. Steklenica po 40 kr. Šest steklenic 1 gld. 75 kr.

Varstvena
znamka.